SUOMEN TEATTERIT
FINLANDS TEATRAR

Lausunto talousvaliokunnalle 27.9.2021

Asia: HE 131/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Suomen Teatterit ry ottaa tässä lausunnossa kantaa vain hallituksen esityksen koronatodistukseen liittyviin osa-alueisiin, ei maahantulorajoitusten jatkamiseen.

Suomen Teatterit ry pitää hyvänä hallituksen esitystä EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallisesta käyttöönotosta vaihtoehtona viranomaisten asettamille rajoituksille koronaepidemian leviämisen estämiseksi. Vaikka koronatodistuksen käyttö jäisi vähäiseksi yleisötilaisuuksiin vaikuttavien rajoitusten laajamittaisen purkamisen ansiosta, on hyvä, että koronatodistuksen käyttömahdollisuus tuodaan nyt osaksi lainsäädännön turvaamaa keinovalikoimaa.

Hallituksen esitys on hyvä ja kannatettava

Suomen Teatterit ry toteaa, että hallituksen esityksen tavoite mahdollistaa nykyistä laajemmin erilaisten tilaisuuksien järjestäminen ja asiakkaiden osallistuminen on erittäin tärkeä ja kannatettava. Kuten hallituksen esityksen perusteluissa nousee esille, ovat koronaepidemiaan liittyvät rajoitukset aiheuttaneet esittävän taiteen kentälle merkittäviä menetyksiä ja tappioita sekä alan freelancereiden työttömyyttä.

On tärkeää, että nyt esitettävä sääntely koronatodistukseen liittyen on vaihtoehtoista suhteessa viranomaisten antamiin rajoituksiin, siten että rajoituksista voidaan poiketa, mikäli tapahtuman osallistujilta edellytetään koronatodistusta. On lisäksi hyvä, että valmistelussa on päädytty vapaaehtoisuuteen, eli että tapahtumia järjestävä taho voi kuitenkin valita edellyttääkö todistusta vai noudattaako voimassa olevia rajoituksia.

Suomen Teatterit ry pitää tärkeänä, että hallituksen esityksessä selkeästi ilmaistaan, että mikäli tapahtumanjärjestäjä edellyttäisi osallistujilta koronatodistusta, todistuksen esittämisvelvoite ei koskisi alle 12-vuotiaita lapsia. Lapsille esityksiä tekevät teatterit ovat jo aiemmin ilmaisseet huolensa siitä, miten koronatodistuksen edellyttämistä sovelletaan lapsikatsojien osalta, ja siksi on tärkeää, että asiasta on erikseen kirjattu hallituksen esityksessä.

Suomen Teatterit ry nostaa kuitenkin esille huolen liittyen koronatodistuksen käyttöönottoon liittyviin käytännön kysymyksiin. Hallituksen esityksessä käyttöönotosta kirjoitetaan siten, että ”*tekninen opastus on tarkoituksenmukaisinta tarjota käyttäjäorganisaatioita lähellä olevasta ja niiden toimintaa tuntevasta organisaatiosta*”. Suomen Teatterit ry pitää tärkeänä, että kohtaa edelleen täsmennettäisiin ja viranomaiset selkeästi ilmoittaisivat, mille taholle tulee vastuu käyttöönoton opastuksesta ja mahdollisista häiriötilanteisiin liittyvistä kysymyksistä. Tämä jää hallituksen esityksessä vielä epäselväksi, vaikka todistuksen käyttöönotto on tarkoitus mahdollistaa hyvin pian.

Kapasiteettirajoituksia on asetettu myös 58 c § perusteella

Hallituksen esityksessä koronatodistuksen edellyttämisellä poiketaan tartuntatautilain 58 §, 58 a § ja 58 d § perusteella tehdyistä rajoituksista. Suomen Teatterit ry huomautti jo aiemmin sosiaali- ja

SUOMEN TEATTERIT
FINLANDS TEATRAR

terveysministeriölle, että myös lain 58 c § perusteella on alueellisesti asetettu erilaisia teattereiden yleisökapasiteettia rajoittavia suosituksia ja määräyksiä. Tartuntatautilain 58 c § kirjaus, siitä että ”toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan”, on aiheuttanut alueellisia tulkintoja, joissa yleisötilasuuksiin on sallittu esimerkiksi vain 50 % tai 75 % osallistujamäärän täydestä kapasiteetista.

Tämän vuoksi on hyvin tärkeää, että hallituksen esityksen perusteluissa nyt todetaan, että ”*Tartuntatautilain 58 a §:ssä ja 58 c §:ssä säädetyt yleiset hygienia- ja muut vaatimukset olisivat voimassa riippumatta siitä, edellyttäisikö toiminnanharjoittaja EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä vai ei. Todistuksen edellyttäminen mahdollistaisi kuitenkin täyden täyttöasteen yleisötilaisuuteen tai tilaan.*”

Varsinaiseen koronatodistusta koskevaan 58 i §:ään ei kuitenkaan ole tehty kirjausta 58 c §:n perusteella annetuista kapasiteettirajoituksista poikkeamisesta. Suomen Teatterit ry:n näkemyksen mukaan kirjaus tulisi olla laissa myös pykälätasolla, jotta lain tulkinnasta ei jäisi epäselvyyttä ja koronatodistus toimisi varmasti kaikissa rajoitustilanteissa (pl. täyssulku) vaihtoehtona varmistaen teattereille täyden yleisökapasiteetin.

Valtionneuvoston hybridistrategiasta ja riskipotentiaalin arviointimallista

Suomen Teatterit ry:n näkökulmasta on hyvä, että valtioneuvoston esitys hybridistrategian päivityksestä on nyt luonut selkeän näkymän yhteiskunnan avaamiseen ja ottanut lähtökohdaksi sen, että yhteiskunnan toimintoja ei rajoiteta. Suomen Teatterit ry on tyytyväinen, että strategian liitteenä julkaistu THL:n riskiarviomalli tunnistaa, että teatteriesitykset ovat pieniriskisiä tilaisuuksia ja hybridistrategian mukaisesti niiden toimintaa ei suositella rajoitettavaksi enää lainkaan, kun Suomessa on saavutettu riittävä rokotekattavuus.

On kuitenkin tärkeää, että hallituksen esitys koronatodistukseen liittyvästä lainsäädännöstä tulisi voimaan mahdollisimman pian, sillä hallitus ei ole antanut selkeää päivämäärää yhteiskunnan avaamiselle, ja on nähtävissä, että vielä lokakuun aikana saattaa olla voimassa alueellisia kapasiteettiin vaikuttavia rajoituksia ja suosituksia. Koronatodistuksen avulla teatterit saisivat varmuuden siitä, että ne voivat hyödyntää katsomokapasiteettinsa täysimääräisesti kaikkialla maassa, vaikka laajempi yhteiskunnan avaaminen ja rajoitusten täysi purkaminen vielä viivästyisi. Tällä olisi merkittäviä taloudellisia ja sosiaalisia sekä osallisuutta ja hyvinvointia lisääviä vaikutuksia, joita käydään hyvin läpi hallituksen esityksessä.

Suomen Teatterit ry:n puolesta,

Kaisa Paavolainen
toimitusjohtaja
kaisa.paavolainen@suomenteatterit.fi
p. 040 518 0698